

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
KAIMO REIKALŲ KOMITETO
2019 M. VII (RUDENS) SESIJOS DARBO ATASKAITA**

(2019 m. rugsėjo 10 d. – 2020 m. kovo 9 d.)

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Seimo
Kaimo reikalų komiteto
2020 m. kovo 27 d. sprendimu Nr.
110-P-5

**2019 M. VII (RUDENS) SESIJA
I. BENDROJI INFORMACIJA**

1. Įstatymų ir kitų teisės aktų projektų svarstymas		
1.1.	Seimo pavedimai komitetui	
	Iš jų:	
	kaip pagrindiniam komitetui	17
	kaip papildomam komitetui	32
1.2.	Svarstyta labai aktualių ir aktualių pasiūlymų priimti ES teisės aktus pagal Europos Komisijos metinę teisėkūros ir darbo programą	2
1.3.	Kitų komitetų prašymu ir komiteto iniciatyva pateiktos išvados	2
1.4.	Komiteto iniciatyva sudarytos darbo grupės teisės aktų projektų rengimui	1
2. Posėdžiai ir klausymai		
2.1.	Komiteto posėdžiai	23
	Iš jų:	
	išvažiuojamieji	1
	bendri posėdžiai su kitais komitetais	-
2.2.	Klausymai	16
3. Svarstyta parlamentinės kontrolės klausimų		26
4. Pareiškimų ir raštų nagrinėjimas		
4.1.	Gauta pareiškimų, raštų ir kitų dokumentų	308
4.2.	Parengta atsakymų ir raštų	21
5. Renginiai		
5.1.	Surengta konferencijų, seminarų, diskusijų	3
6. Tarptautiniai ryšiai		
6.1.	Surengta vizitų	2
6.2.	Priimta delegacijų	2

II. AKTUALIAUSI DARBAI

Priimti svarbiausi teisės aktai

Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 4 straipsnio pakeitimo įstatymu (Nr. XIII-2465) privačių žemės sklypų savininkams padidintas (nuo 1 iki 3 ha) leistinas įsigyti valstybinės žemės plotas, įsiterpęs tarp jų nuosavybės teise valdomų sklypų. Be to, pirmumo teisė pirkti įsiterpusį valstybinės žemės ūkio paskirties žemės plotą suteikta jį nuomojančiam ar laikinai naudojančiam besiribojančio žemės sklypo savininkui.

Priėmus lydinčią **Žemės reformos įstatymo Nr. I-1607 10 straipsnio pakeitimo įstatymą Nr. XIII-2466**, suteikta teisė besiribojančių žemės ūkio paskirties žemės sklypų savininkams be aukciono įsigyti medžių savaiminukais apaugusią ne miško žemę, sudarančią atskirus, ne didesnius kaip 3 ha, žemės sklypus. Priėmus šiuos įstatymus, bus racionaliau naudojama žemė ir paspartės žemės sklypų konsolidacija.

ES teisės aktų, kitų ES dokumentų ir reikalų, integracinių įstatymų projektų svarstymas

2019 m. spalio 16 d. Europos Audito Rūmų narys Rimantas Šadžius pristatė metinę ataskaitą dėl 2018 m. ES biudžeto vykdymo ir aktualiausias veiklos audito ataskaitas.

2019 m. gruodžio 4 d. komitetas svarstė Europos Komisijos pasiūlymą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentui, kuriuo dėl finansinės drausmės nuo 2021 finansinių metų iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013 ir dėl lankstaus lėšų pervedimo tarp ramsčių 2020 kalendoriniais metais iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1307/2013 (Nr. COM (2019)580). Komitetas konstatavo, kad pasiūlymas neprieštarauja subsidiarumo principui. Taip pat, atsižvelgdamas į tai, kad šio teisėkūros pasiūlymo įsigaliojimas būtinas iki 2019 m. pabaigos ir į tai, kad pasiūlymas reglamentuoja tiek, kiek yra būtina, pritarė pateiktai Lietuvos Respublikos pozicijai Nr. POZ-505 dėl Europos Komisijos teisėkūros pasiūlymo ir pastabų neturėjo.

2019 m. gruodžio 4 d. Europos Komisijos pasiūlymą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentui, kuriuo nustatomos tam tikros pereinamojo laikotarpio nuostatos dėl 2021 m. paramos iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF), iš dalies keičiamos Reglamentų (ES) Nr. 228/2013, (ES) Nr. 229 ir (ES) Nr. 1308/2013 nuostatos dėl 2021 m. išteklių ir jų skirstymo ir iš dalies keičiamos Reglamentų (ES) Nr. 1305/2013, (ES) Nr. 1306/2013, (ES) Nr. 1307/2013 nuostatos dėl 2021 m. išteklių ir taikymo (Nr. COM (2019)581). Komitetas konstatavo, kad pasiūlymas neprieštarauja subsidiarumo principui. Taip pat, atsižvelgdamas į tai, kad dėl šio teisėkūros pasiūlymo pateikta Lietuvos Respublikos pozicija Nr. POZ-506 atspindi pirminę reakciją į pateiktą teisėkūros pasiūlymą ir pasiūlymo svarstymo eigoje bus pildoma, pozicijai pritarė bei pažymėjo:

1) svarbu, jog dėl šio reglamento įgyvendinimo Lietuvos ūkiai ir kaimo vietovės bei paramą administruojančios institucijos nesusidurtų su neigiamomis teisinėmis ar finansinėmis pasekmėmis, todėl neabejotinai būtina užtikrinti sklandų perėjimą tarp dviejų laikotarpių;

2) būtina, kad Europos Komisijos pasiūlytos pereinamojo laikotarpio nuostatos būtų suderintos su sprendimais dėl Daugiametės finansinės programos (toliau – DFP). Lietuvai aktualiausi su DFP susiję sprendimai – tiesioginių išmokų išorinės konvergencijos proceso užbaigimas ir kaimo plėtros finansavimo atstatymas – turi tapti pereinamojo laikotarpio nuostatų pagrindu;

3) būtina pasinaudoti Lietuvos sukaupta gerąja patirtimi pereinant iš 2007-2013 į 2014-2020 m. laikotarpį užtikrinant lankstų Kaimo plėtros programos (toliau – KPP) tęstinumo principą; turi būti sudaryta galimybė 2021 m. (t.y. KPP pratęsimo metais) panaudoti naujojo laikotarpio lėšas vadovaujantis dabartine KPP, atsižvelgiant į lėšų trūkumą atskirose srityse. Siūlomas Europos Komisijos lėšų perkėlimo tarp laikotarpių principas yra pernelyg radikalus ir lankstaus perėjimo neužtikrins.

Parlamentinė kontrolė

2019 m. rugsėjo 18 d. Komiteto nariai, vykdydami parlamentinę kontrolę „**Dėl verslo ir kaimo bendruomenių bendradarbiavimo**“, vyko į Vilkijos kaime Kauno r. įsikūrusią AB „Vilkijos ūkis“ susitikti su žvėrelius auginančiais ūkininkais. Lietuvos žvėrelių augintojų asociacija pakvietė išvažiuojamajame posėdyje aptarti viešojoje erdvėje vis dažniau pasirodančių siūlymų uždrausti šią ūkio šaką. Komiteto nariai diskutavo apie kailinių žvėrelių auginimo reikšmę žmonėms, ekonomikai, gamtai.

2019 m. rugsėjo 25 d. Komitete apsvarstytas klausimas **Dėl centralizuotos turgaviečių veiklos apskaitos sistemos ir turgaviečių ateities**. Pristatyta centralizuotos turgaviečių apskaitos informacinės sistemos koncepcija, pagal kurią prekyba turgavietėse vyktų skaidriau, o prekybininkų informacijos pateikimas per sukurtas informacines sistemas ir nustatytais griežtesniais terminais suteiktų galimybę efektyvesnei kontrolei.

2019 m. rugsėjo 25 d. ir lapkričio 27 d. Komitetui buvo pristatyta **Lietuvos bendrojo plano koncepcija 2050**. Posėdyje Žemės ūkio ministerijos atstovai nurodė, kad pateikė Aplinkos ministerijos parengtai studijai ir koncepcijai pastabų, tačiau į jas nebuvo atsižvelgta. Todėl komitetas posėdžio metu pavedė abiem ministerijoms susiderinti pozicijas ginčytiniais klausimais.

2019 m. spalio 2 d. ir gruodžio 18 d. Aplinkos ministeriją pristatė rengiamus **Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo** pakeitimus. Šių pakeitimų tikslas – užtikrinti tinkamą šienainio pakuotės atliekų tvarkymą. Būtų nustatyta, kad asmenys, gaminantys ar pakuojantys ūkininkavimo veikloje naudojamą šienainį, būtų priskirti gamintojo (pakuočių naudotojo) sąvokai ir jiems būtų privaloma vykdyti pareigas, nustatytas Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatyme. Pritarus siūlomiems pakeitimams, asmenys, gaminantys ar pakuojantys ūkininkavimo veikloje naudojamą šienainį, turėtų galimybę pasirinkti koku būdu vykdyti Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatyme nustatytas pareigas – individualiai (šias atliekas tvarkant patiems arba perduodant jas tokias atliekas turinčiam teisę tvarkyti atliekų tvarkytojui) ar kolektyviai (t. y. tampant gamintojų ir importuotojų organizacijos dalyviais ar sutartiniais pagrindais pavedant pareigas vykdyti gamintojų ir importuotojų organizacijai).

2019 m. spalio 9 d. Komitetui buvo pristatytas **Integruoto nacionalinio energetikos ir klimato srities veiksmų plano projektas**. Planas turėjo būti pateiktas Europos Komisijai 2019 m. pabaigoje. Plano parengimą koordinavo Energetikos ministerija ir Aplinkos ministerija. Plane turi būti vystomi Lietuvos energetikos, pramonės, žemės ūkio, transporto ir kitų sektorių veiksmai siekiant ES ilgalaikių klimato kaitos mažinimo tikslų, kad būtų įgyvendintas Lietuvos įsipareigojimas iki 2030 m. sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau - ŠESD) emisijas.

2019 m. spalio 16 d. Komitetas svarstė klausimą **Dėl 2019 m. žemės ūkio naudmenų ir pasėlių deklaravimo rezultatų ir Tiesioginių išmokų sistemos perspektyvų**. Įvertinta Žemės ūkio ministerijos, Nacionalinės mokėjimo agentūros ir Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro pateikta esamos situacijos apžvalga, žemės ūkio naudmenų ir pasėlių deklaravimo tendencijos ir galimos tiesioginių išmokų sistemos tobulinimo perspektyvos.

2019 m. spalio 16 d. svarstytos **nuosavybės teisių atkūrimo į žemę miestuose aktualijos**. Spalio 23 d. atskirai aptarta situacija Vilniaus mieste ir konstatuota, kad restitucija šiame mieste vyksta nepatenkinamai ir kad nebus spėta pabaigti nuosavybės teisių atkūrimo iki Vyriausybės numatyto termino – 2020 m. sausio 1 d. Komitetas nurodė, kad atsakingos institucijos privalo imtis visų įmanomų priemonių kuo spartesniam proceso užbaigimui iš esmės, kad visą dėmesį būtų galima skirti kitiems žemės reformos darbams: likusios valstybinės žemės pardavimui ir (ar) ilgalaikiai nuomai, privačios žemės sklypų stambinimui ir pan.

2019 m. spalio 23 d. Seimo Audito komiteto siūlymu svarstytas klausimas „**Dėl Žemės ūkio ministerijos vėlavimo įgyvendinti Valstybės kontrolės 2019 m. rugsėjo 10 d. ataskaitos Nr. YD-7 rekomendacijas valstybinės žemės valdymo srityje**“. Posėdyje išklausa informacija apie tai, kaip vyko ir kaip vyksta Valstybės kontrolės rekomenduotų pakeisti teisėse aktų projektų rengimo procesas, aptarta, kurie jų ketinami priimti artimiausiu metu.

2019 m. lapkričio 6 d. išklausiš informaciją dėl gaisro Alytuje padarinių žemės ūkiui, pasiūlyta Vyriausybei kompensuoti žemės ūkio subjektams ir kitiems kaimo gyventojams padarytus nuostolius dėl gaisro Alytaus padangų perdirbimo gamyklėje.

2019 m. lapkričio 13 d. Komitetui pristatyta Nacionalinė 2014–2020 metų gyvulininkystės sektoriaus plėtros programos įgyvendinimas. Programos strateginis tikslas – stiprinti į vidaus ir užsienio rinką orientuotą konkurencingą gyvulininkystės sektorių, ūkinių gyvūnų augintojams užtikrinantį pajamas, o vartotojams – geros kokybės produktus. Įgyvendinant Programą, dalyvauja Žemės ūkio ministerija, jos reguliavimo srities ir kitos su gyvulininkyste susijusios institucijos, kitos ministerijos, įstaigos, valstybės įmonės. Gyvulininkystės sektoriaus atstovams gerinamos sąlygos pasinaudoti Europos Sąjungos parama.

2019 m. lapkričio 20 d. Komitete pradėtos diskusijos dėl **2021-2027 m. Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros strateginio plano (toliau – Strateginis planas)**, kuris turėtų pakeisti dabartinio finansinio laikotarpio Kaimo plėtros programą. Apsvarstyti būsimojo finansinio laikotarpio Lietuvos žemės ūkio tikslai ir poreikiai, investicinių ir kompensacinių priemonių galimybės, Strateginio plano rengimo ir įgyvendinimo darbų planas.

2019 m. lapkričio 27 d. Komitetas priėmė sprendimą „Dėl žemės ūkio specialistų rengimo“. Įvertinęs augantį naujos kartos žemės ūkio specialistų poreikį modernėjančiam žemės ūkio sektoriui, susipažinęs su kitų Europos valstybių patirtimi, Komitetas pasiūlė Lietuvos Respublikos Vyriausybei pertvarkyti priėmimo į aukštąsias mokyklas sistemą. Tai leistų sklandžiau vykdyti motyvuotų moksleivių iš kaimiškųjų vietovių priėmimą į VDU Žemės ūkio akademiją.

2019 m. gruodžio 18 d. Dėl 2020 m. žemės ūkio naudmenų ir pasėlių deklaravimo naujovių. Žemės ūkio ministerija informavo, kad 2020 m. žemės ūkio naudmenų ir pasėlių deklaravimo sistemoje esminių pokyčių nenumatoma, tačiau ir toliau bus siekiama veiklos efektyvinimo ir administracinės naštos mažinimo tikslų.

2021-2030 m. Nacionalinio pažangos plano projekto pristatymas. Vyriausybės vicekancleris Deividas Matulionis informavo, kad 2020 metais baigia galioti 2014-2020 metų NPP ir būtina suplanuoti šalies ilgalaikę plėtrą sąlygojančius pokyčius.

Siekiama sukurti naujos kartos NPP, kuris pasitarnautų:

- įgyvendinant strateginio planavimo sistemos pertvarką: jeigu bus patvirtintas pertvarkos modelis, NPP taps skėtiniu dokumentu, kuris sudarys sąlygas valdyti strateginių tikslų pasiekimą ir optimizuoti kitų strateginio planavimo dokumentų skaičių (planuojama atsisakyti apie 25 Seimo tvirtinamų ilgalaikių programų ir strategijų);
- planuojant naujojo laikotarpio ES fondų investicijas: NPP numatoma kaip pagrindinis finansinio programavimo dokumentas pokyčio veiklos įgyvendinti; NPP strateginiai tikslai ir uždaviniai bus atskaitos tašku planuojant 2021-2027 m. ES fondų intervencijas;
- vykdant valstybės biudžeto formavimo sistemos pertvarką: NPP taps valstybės biudžeto

formavimo pagrindu, padės užtikrinti VB ir ES lėšų sąsajas; atskirti einamąsias išlaidas nuo nustatytam pokyčiui įgyvendinti reikalingų lėšų.

Dėl įsiterpusios valstybinės žemės ūkio paskirties žemės pardavimo. ŽŪM nurodė, kad rengiamas Vyriausybės nutarimas, įgyvendinantis Seimo priimtą Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymą ir lydinčiuosius Žemės reformos ir Miškų įstatymų pakeitimus, tačiau jis nebus priimtas iki 2002-01-01. Įsiterpusios žemės sąvokos Žemės ūkio ministerija neketina keisti, nepaisant ūkininkų ir kitų suinteresuotų asmenų prašymų ir skundų.

2020 m. sausio 22 d. Kaimo reikalų komiteto posėdyje išklaudyta **Valstybinės maisto ir veterinarijos atstovų informacija apie Vidurio ir Rytų Europos šalyse plintantį paukščių gripą.** Aptarta situacija Europoje 2019-2020 m., pagrindinės valstybinės veterinarinės kontrolės priemonės, reikalavimai nustačius paukščių gripą šalyje, valstybinės veterinarinės kontrolės priemonės kurių ėmėsi ši institucija. Komiteto posėdyje konstatuota, kad išlaidas tokiais atvejais prisiima valstybė, vėliau jai kompensuojama iš ES fondų. Atsižvelgiant į tai, kad paukštininkystės ūkiai patiria ir netiesioginių nuostolių (gali nutrūkti paukštienos eksportas į užsienio šalis), pasiūlyta apsvarstyti galimybę kurti specialų fondą, kurio lėšomis būtų galima finansuoti prevencines priemones.

2020 m. sausio 22 d. Komitetui pristatytas Nacionalinis energetikos ir klimato srities veiksmų planas 2021-2030 m. Nacionalinis planas parengtas laikantis Energetikos sąjungos valdymo reglamente nurodytų reikalavimų, remiantis ir integruojant Lietuvos nacionalinių teisės aktų, tarptautinių įsipareigojimų, strategijų ir kitų planavimo dokumentų nuostatas, tikslus, uždavinius bei įgyvendinamas ir planuojamas įgyvendinti priemonės. Pagrindiniai strateginiai dokumentai, integruoti į Nacionalinį planą, yra 2018 m. birželio mėn. patvirtinta Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija (NENS) ir 2012 m. patvirtinta ir 2019 m. atnaujinama Nacionalinė klimato kaitos valdymo politikos strategija bei 2019 m. balandį patvirtintas Nacionalinis oro taršos mažinimo planas.

2020 m. sausio 22 d. Programos „Kurk Lietuvai“ atstovai Komitetui pristatė **Žemės ūkio kooperacijos skatinimo projektą**. Jo išvadose teigiama, kad Kooperatyvų plėtros proveržio įgyvendinimui reikia:

- Stebėti šalies kooperatyvų situaciją, reguliariai rinkti duomenis, analizuoti ir reaguoti;
- Skirti dėmesį „minkštosioms“ priemonėms, orientuotoms į gerosios patirties įsisavinimą ir veiklos efektyvumo gerinimą;
- Atsisakyti tradicinių švietimo būdų – teorinių seminarų ir lėšas skirti inovatyviems būdams;
- Imtis inovatyvių praktinių mokymo priemonių (patirties dalijimasis, mentorystė, „lauko dienos“) ir suteikti pasirinkimą kooperatyvams savarankiškai siekiant kelti ir stiprinti kompetencijas.

Kaimo reikalų komitetas suprasdamas ūkininkų susirūpinimą **dėl vilkų daromos žalos** ūkiniams gyvūnams, šių metų sausio 29 d. aptarė vilkų valdymo rezultatus. Pagal Žemės ūkio ministerijos pateiktą informaciją, praėjusiais metais vilkai papjovė 1802 ūkinius gyvūnus. 2019 – 2020 m. medžioklės sezonui buvo nustatytas vilkų sumedžiojimo limitas – 120, kuris buvo išnaudotas anksčiau nei pasibaigė leistinas medžioklės terminas. Komitetas priėmė sprendimą siūlyti Aplinkos ministrui vilkų sumedžiojimo per 2020 – 2021 m. medžioklės sezoną limitą padidinti iki 150.

Renginiai

2019 m. lapkričio 20 d. surengta diskusija dėl žaliosios ekonomikos plėtros, diskutuota apie profesinių mokyklų aktyvesnį įsitraukimą į regionų socialinę ekonominę veiklą.

2019 m. lapkričio 27 d. įvyko kasmetinis 12-asis Žurnalistų AGROKLUBO prie Seimo Kaimo reikalų komiteto narių susitikimas. Susitikimo metu buvo apsikeista nuomonėmis apie visuomenės informavimo gerinimą, apie Komitete pateiktus svarstyti ir priimamus teisės aktus, turinčius įtakos kaimo gyventojams ir kitas aktualijas.

Tarptautiniai ryšiai

2019 m. rugsėjo 19 d. komiteto nariai Seime susitiko su **Uzbekistano parlamento narių delegacija**. Vizito tikslas – susipažinti su komiteto veikla, situacija Lietuvos žemės ūkyje.

2019 m. spalio 27-28 dienomis komiteto pirmininkas Andriejus Stančikas, pirmininko pavaduotojas Kazys Starkevičius ir komiteto narys P.Čimbaras dalyvavo Suomijos Eduskuntos surengtame **žemės ūkio reikalų komitetų susitikime – Tarpparlamentinėje konferencijoje „BŽŪP2020 – nuo diskusijų iki susitarimo“**, vykusiame Helsinkyje (Suomijos Respublika).

2019 m. gruodžio 17 d. komiteto nariai Seime priėmė **Moldovos parlamento delegacijos narius**. Vizito tikslas – susipažinti su komiteto veikla, Lietuvos žemės ūkiu, jo modernizavimu.

2020 m. sausio 16-19 dienomis komiteto pirmininko pavaduotojas Kazys Starkevičius ir komiteto narys A.Gaidžiūnas dalyvavo **Tarptautinės žemės ūkio, maisto pramonės ir sodininkystės parodos „Žalioji savaitė 2020“** renginiuose, vykusiuose Berlyne.

Komiteto pirmininkas

Andriejus Stančikas